

פלאי התורה

♦ הפלאות המדהימות ביותר מכל פלאי תבל ♦

בס"ד | גליון פ"ה | פרשת מטות | חודש 'תמוז' | ת"הא ש"נת פ'לאות ב'תורה

♦ נושא השבוע ♦

חידות נפלאות
בהלכות "נדרים"
[חלק ב']

♦ הקשר לפרשה ♦

החידות ושאר מדורי הגליון בעניני "נדרים" (חלק ב') לאור מש"כ בפרשתינו פרשת נדרים. ויש לציין חיזוק נפלא שכתב החתם סופר בפרשתינו בענין לקיים מה שנודרים, והל"ק עה"פ זה הדבר אשר צוה ה', איש כי ידור נדר וגו' ככל היוצא מפיו יעשה - מוסב על ה' (=זה הדבר אשר צוה ה'), ככל היוצא מפה ה' יעשה, כי יש לו לבטוח כי זה הדבר טוב אשר נדר לסייג לפרישות, דברי ה' בעצמו יצאו מפיו, כי כל החושב מחשבות טובות, ה' עמו בעצה ולאדם מערכי לב ומה' מענה לשון, והביא ראיה ממרע"ה עצמו שהרי זה הדבר אשר צוה ה', פירוש שכונה מדברת מתוך גרונו של משה וכו' עכתוה"ק.

פלאי הפרשה והמועדים

חידות נפלאות בעניני הפרשה והמועדים

חידוד ג'

ידוע הדין שאין בעל יכול להפר נדרי אשתו רק 'ביום שמעו' כמו שכתוב בתורה. איך יתכן, שבעל יכול להפר נדר לאשתו גם מאה ימים לאחר ששמע ממנה את נדרה ? תשובה: מדובר באופן שהבעל שתק מאה ימים 'על מנת למקוט', דהיינו כדי להקניט את אשתו שתהא סבורה שדעתו לקיים נדרה, והוא אינו מתכוין לכך, אלא דעתו להפר לה לאחר מכן - אז יכול להפר לה אפילו לאחר מאה ימים מיום שמעו (זהו לשטיטת רבי חנינא במסכת נדרים דף ע"ח: ועיין ב"ר"ן שם. ואף שהגמרא שם נקטה 'מכאן ועד עשרה ימים', פשוט שכן הוא גם לאחר מאה ימים). ולהלכה למעשה - פוסק הר"ן בדף ע"ט. דגם באופן זה אין יכול הבעל להפר רק ביום שמעו. וכן נפסק בשו"ע (יו"ד סימן רל"ד סעיף כ"א).

חידוד א'

איך יתכן, אדם עשה נדר, ונאסר לו ליהנות מדבר מסוים מחמת הנדר, והנה לאחר זמן, הוא נדר שוב 'אותו נדר', ואז מותר לו ליהנות מדבר זה אף ללא התרה ?

תשובה: מדובר באופן שאדם נדר 'מן הירק' בשנה השישית, כשמותר עדיין לזרוע ירקות - אסור לו ליהנות מן 'ירקות הגינה', דודאי נתכווין לאסור על עצמו 'ירקות הגינה' (שזהו סתם ירק, אבל מותר הוא 'בירקות השדה', כיון שיש לזה 'שם לווי' ולא נתכווין על זה בנדרו). ולאחר זמן כשנכנס שנת השביעית נדר שוב 'מן הירק', וכיון שמאז כבר אסור לזרוע ירקות, מותר לו ליהנות מן 'ירקות הגינה' (ואסור בירקות השדה) - דודאי לא נתכווין לירקות הגינה, אלא לירקות השדה שעולה מאליו (מסכת נדרים דף נ"ג. ובר"ן שם).

חידוד ב'

בדרך כלל, דבר שאסור על האדם (כגון בשר בחלב או פירות ערלה וכדומה) נשאר האיסור גם אם מת אביו או חבירו רח"ל. איך יתכן, כמה אופנים, אם מת אביו או חבירו רח"ל, ועל ידי כך הותר לו דבר שהיה אסור לו עד עכשיו ?

תשובה: אופן א' - אם אדם נדר לבנו, ואמר לו, "קונם שאתה נהנה לי", אסור לבן ליהנות מנכסיו אביו, אבל ברגע שאביו מת - מותר לו ליהנות מנכסיו (מסכת נדרים דף מ"ב. ודף מ"ז, בבא קמא דף ק"ח:). וכתב הר"ן בנדרים שם הטעם שמוותר לו ליהנות מנכסיו אביו לאחר מותו - דלאו מדידיה מתהני, אלא מירושתייה דזכי ליה רחמנא. וכן נפסק בשו"ע (יו"ד סימן רט"ז סעיף ז', וסימן רכ"ד סעיף ב').

אופן ב' - אם שמעון נדר לראובן, ואמר לו, "קונם לביתך שאני נכנס", אסור לשמעון להכנס לביתו של ראובן, אבל ברגע שראובן מת - מותר לשמעון להכנס לביתו מיד (משנה בדף מ"ו). וכתב הר"ן שם הטעם - דכיון שראובן ה'בעל הבית' של הבית ששמעון אסר עליו בנדר, כבר מת, שוב אין זה נחשב ביתו של ראובן, ושמעון לא אסר עליו רק לא ליהנות מביתו של ראובן. וכן נפסק בשו"ע (יו"ד סימן רט"ז סעיף ד').

פלאות הקוראים

חידות נפלאות מהקוראים החשובים

חידוד נפלא מהרה"ג ר' ישעיה פרץ שליט"א
מחשובי האברכים בקהילת בעלזא - לונדון

איך יתכן, כמה אופנים, שני אנשים שנמצאים בבית אחד, אצל אחד כבר חל שבת ואסור לו לעשות מלאכה, ואילו אצל השני עדיין הוא חול ומותר לו לעשות מלאכה לכתחילה [ויש לציין שלא מדובר באופן שאחד כבר קבל עליו שבת וחבירו לא קיבל עליו] ?

תשובה: אופן א' - כתב התפארת ישראל (סוף פרק ראשון דברכות) - במקומות שבמשך כמה חודשים רצופים בקיץ יש שם רק יום ולא לילה, ולא יודעים מתי הוא כניסת השבת, כל אחד שבא לשם, צריך לשמור שבת לפי הזמן שבארץ שגר שם נכנס שבת. וכותב שם - לגבי שני אנשים שמגיעים בקיץ סמוך להנאדפאל, אשר שם כמה חודשים בקיץ הוא יום ממש, ואין שם לילה, אחד בא מאמריקה והשני בא מאירופה, וכשנכנס שבת באירופה עדיין הוא תחילת יום ו' באמריקה, וכשמבדילין במוצ"ש באירופה הוא עדיין הוא שחרית יום שבת באמריקה, שכל אחד מהם ישמור שבת לפי המקום שיצא משם ע"ש.

אופן ב' - באופן ששני אנשים נמצאים במדבר ואינם יודעים באיזה יום חל שבת - דהדין הוא שכל אחד מונה ששה ימים מהיום ששכח ושומר שבת ביום השביעי (שבת דף ס"ט:), ממילא נמצא ששני אנשים שנמצאים ביחד וכל אחד מהם שכח מתי שבת ביום אחר, הדין הוא, שלכל אחד מהם יהיה שבת ביום אחר, דהיינו מהיום שהוא שכח שזה שבת.

"מפיהם ומפי כתבם"

ממה שהעידו בעל פה ובכתב מנהלי מוסדות ומארגני קעמפים על הדרשות | תוכניות | מצגות | זיכרים | שבתות - מבית 'פלאי התורה'

"מכל התוכניות וההרצאות שהיה לי בקעמפ לא היה לי כזה תוכנית חווייתית ומהנה, כמו התוכנית של 'פלאי התורה' שנמסר בצורה חווייתית ומהנה ביותר ושיתוף כל הבחורים (מפי מארגן הקעמפ - ישי"ג בעלזא אגריפס ירושלים).

"בחורים אתה תזכרו את התוכנית של הרב שוורץ כל ימי חייכם (הרה"ג ר' לייביל גראף שליט"א, משגיח ישיבת בית ישראל - גור, אשדוד, לאחר התוכנית במושב 'חזון יחזקאל').

מכון 'פלאי התורה' | "בשורה משמחת"
למזמינים דרשות | תוכניות | מצגות | זיכרים מרוממים | שבתות
עד ראש חודש אב - 10% הנחה.
בימי יריד הספרים - 15% הנחה.

סיפורי הפלאות

סיפורים נפלאים בעיני הפלאות

הכרעתו של הקב"ה איזה שבועה מבין שבעת שני הצדיקים יתקבל למעשה

סיפור כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז זצ"ל (שיעור חורש"י, פר תזריע תשל"ח) - מעשה המסופר בפי העולם, אודות חסיד אחד, תלמיד חכם ועשיר, שהיה נוסע להסתופף אצל הרה"ק [רבי אריה לייב] הסבא קדישא משפאלי זצ"ל, וכיון שהיה חשוד בנים ליע היה תמיד מפציר ברבו במר לבו שיעתיר בעדו שיפקד בזרע של קיימא, אך לא עלתה בידו לפעול אצל רבו שיברכו. כך עברו שנים רבות והישועה לא קרבה לבוא. פעם אחת כששבת בשבת קודש בצל קדשו של הרה"ק הסבא משפאלי, ישב הרה"ק אחוז בשרעפי קודש בדקות עצומה, ואותו חסיד ניגש אז בבכיה אל רבו שיפעל בעדו להיפקד בדבר ישועה ורחמים. אמר אליו הרה"ק, בבקשה ממך, הנח לי, כעת הוא עת רצון בשמים והנני עוסק לפעול לטובת כלל ישראל. כששמע החסיד את אלה הדברים גמר בדתו שאדרבה עכשיו בעת רצון היא השעה הראויה לפעול ישועה בעבורו, כי אם לא עכשיו אימתי, והוסיף לדחוק ולהתאמץ בבכי תמרורים. וכן אחרי שהרה"ק משפאלי גער בו שיצא החוצה ולא יטרירו בשוה, לא שמע הלה בקולו והמשיך לבקש ולהפציר עוד ועוד. עד אשר אורייתא קא מרתחא ליה להרה"ק משפאלי [אשר אין אתנו יודע באיזה תיקוני עולמות עסק אז ואותו חסיד הפריע לו לפעול אותם] וגער עליו לאמר, צא מחדרי, נשבע אני שלעולם לא יהיו לך בנים. הלה יצא משם שבור ורוצץ לגמרי, ובצערו כי רב אמר לעצמו שכפי הנראה אין הוא משרש נשמתו של רבי זה, ויתר לא בא לשם. לאחר תקופה נקלע אותו איש חסיד עשיר אל העיר קארין לרגל יריד שהתקיים שם, והיה זה כמה ימים לפני חג הפסח. מאחר שהוא היה תלמיד חכם הלך לבית המדרש ללמוד, שם ראה יהודי עני היושב ולומד בהתלהבות. והעשיר, אשר תמיד הסתופף אצל צדיקים, הכיר בעני זה שהוא מיחידי סגולה ובני עליה המועטים, ואכן כאשר שאל עליו תוודע לו שהוא צדיק ועני גדול שאין לו בעולמו אלא תורה ועבודה, ואינו יוצא מבית המדרש כל היום. היה זה הרה"ק רבי פנחס מקארין זצ"ל [אשר היה מגדולי תלמידי הבעש"ט הק' זצ"ל, ומלבד עצום קדושתו היה גאון הגאונים] אשר ביתו היה ריקם בלי מזון ומחיה, אך הוא גדר לעצמו שלא לבקש מאומה ממתנת בשר ודם. בהגיע יום אחד לפני ערב פסח נכנס שוב אותו חסיד עשיר לבית המדרש וראה איך שהעני עדיין יושב ולומד ואינו פונה לביתו. בירר החסיד למקום מגוריו כדי לראות מה יש לבני ביתו לצורך הפסח, וכאשר נכנס אל ביתו ראה את הרבנית מנקה את הספסלים ודמעתה על לחייה. שאל אותה לפשר בכייתה, והיא סיפרה לו שחג הפסח ממשמש ובא ועדיין אין להם בבית מאומה, לא מצות ויין ולא בשר, לא נרות ולא בגדים ללבוש, ובעלה יושב כל היום בבית המדרש ולומד, ומאז שבת הגדול לא שב לביתו, כשהיא מטופלת לבדה עם הילדים, ואיך לא תבכה. לשמע הדברים, הרגיע אותה החסיד העשיר ואמר לה, שהוא יתן ויכין להם את כל צרכי הפסח ובהרחבה. הוא אכן הלך ופיר מהונו לקנות להם כל צרכי החג בהרחבה גדולה כדי המלכות, מצות ויין, בשר ודגים וכל מטעמים, ואף קנה להם קערה נאה לליל הסדר ומורת כסף חדשה ושאר כלים נאים ויקרים מאד, הכל בדרך מלכות ויקר, וגם בגדים נאים לכל בני המשפחה, וביקש שרצונו להסב כאן בבית בליל הסדר.

מדוע התחיל הגר"ק קמניצקי להניח "תפילין דרבנו תם" בגיל שמונים

עוד מובא בספר הני"ל (שם) - כשהגאון רבי יעקב היה כבן ארבעים סיפר, דכאשר היה החפץ חיים בן שמונים שנה הוא החל להניח תפילין דרבנו תם. כאשר שאלוהו מדוע אינו נוהג כך גם הוא, אמר בבדיחותא: כשאגיע לגיל שמונים אניח תפילין דרבנו תם. והנה כשהגיע הגאון לגיל שמונים קנה תפילין דרבנו תם והניחם מדי יום ביומו כדי לקיים מה שיצא מפיו, ואף שלא אמרו בתחילה בתורת קבלה או נדר.

בספר הספר עה"ת בפרה"ש מובא סיפור נפלא - הגאון רבי יעקב קמניצקי זצ"ל ראש ישיבת "תורה ודעת" בהיותו בחור בישיבה הוא נשאר שנה אחת בחג הפסח בישיבה ולא נסע לבית הוריו. אחד מתושבי העיר הזמין אותו לסעוד על שולחנו, ורבי יעקב לא ידע אם לסמוך על דקדוקי הכשרות בבית, אבל הוא גם לא רצה לבייש את האיש, ולכן אמר לו - לא אוכל להענות להזמנתך כיון שאיני אוכל שרויה בפסח. מים זה ועד פטירתו בשיבה טובה הוא הקפיד על חומרא זו, ולא אכל שרויה בפסח כדי לא לחלל את דבריו.

פרפראות הפלאות

פרפראות נפלאות בעיני הפלאות

חידושו של החתם סופר - דגם מה שחשב לנדור במחשבה יקיים אע"פ שאין זה מעיקר הדין

כתב בספר חתם סופר עה"ת בפרה"ש עה"פ איש כי ידור נדר לה' או השבע שבועה לאסור איסור על נפשו לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה, וזל"ק - ירצה לרמוז שיהיה אדם ידובר אמת בלבבו, אע"פ שאין זה מן הדין, כי דברים שבלב אינם דברים, מכל מקום יעשה כן, וידוע כל היכי דכתיב לה', דרשו חז"ל שאין מכיר בו אלא ה', עיין פרק קמא דשבועות (דף טו.), ואמר איש כי ידור נדר לה' - היינו במחשבתו שאין מכיר בו אלא ה' יתברך, או השבע שבועה לאסור איסור, וזה היה רק על נפשו ומחשבתו ולא בפיו, מכל מקום ילא יחל דבריו אשר הסכים עליו במחשבתו. ככל היוצא מפיו יעשה - רצונו שיעשה הדבר המוסכם אצלו במחשבתו, כאילו יצא מפיו עכ"ל.

הסיפור הנפלא של רב ספרא - שלא הסכים לקחת מהלוקח יותר מהסכום שחשב בלבו לקחת מלכתחילה

יש לציין בענין לקיים מה שחשב בלבו, הא דאיתא בגמרא במסכת מכות (דף כ"ד.), דהגמרא שם מפרשת הפסוק 'דובר אמר בלבבו' - כגון רב ספרא. ורש"י שם (יש אומרים שאינו מדברי רש"י אלא מדברי חתנו ותלמידו הריב"ן שמילא את מקומו של רש"י בפירושו שם) מביא מהשאלות (שאליתא ל"ו) המעשה שהיה אצל רב ספרא - פעם אחת היה לרב ספרא חפץ אחד שרצה למכור, ובא אדם לפניו בשעה שהיה קורא את שמע, ואמר לו: תן לי החפץ בכך וכך דמים, ולא ענהו, מפני שהיה קורא קריאת שמע. כסבור זה שלא היה רוצה ליתנו בדמים הללו. והוסיף ואמר תנהו לי בסכום גדול יותר. לאחר שרב ספרא סיים לומר קריאת שמע אמר לו: טול החפץ בדמים שאמרת בראשונה, שבאותן דמים היה דעתי ליתנם לך ע"ש. וזהו 'דובר אמת בלבבו'. ואיתא במסכת בבא בתרא (דף פ"ח.) - הכא בירא שמים עסקינן, כגון רב ספרא דקיים בנפשיה 'דובר אמת בלבבו'. והרשב"ם שם מביא המעשה הני"ל שהיה אצל רב ספרא. [ובספר בדרך עץ החיים מובא סיפור - מהסוחר הצדיק ר' שרגא פייבל פרנק שויתר על סכום נאה במכירת עורות, כיון שחשב בלבו שראוי לעשות הנחה לקונה זה שקונה כמות גדולה].

גליון זה מאוצרותיו של המשפיע הרה"ג ר' דוד נתנאל שוורץ שליט"א יו"ר מכון "פלאי התורה" ומגיש בישיב"ג "אהל התורה" - סאסוב ומח"ס "יד המשפט" | אין לפסוק הלכה למעשה מהגליון | © כל הזכויות שמורות

להזמנת דרשות | תוכניות | מצגות יציגים מרוממים | שבתות משמחות בארץ ישראל: טלפון - 052-7156981 מייל: dn0527156981@gmail.com ובחז"ל: טלפון - 004-47804864029 מייל: SRULYLONDON@gmail.com

לתרומות עבור הגליונות | להערות והארות לשליחת חידות בכל מקצועות התורה ולקבלת העלון במייל, ניתן לפנות: דואר - רחוב ר"י הנשיא 10/19א, אשדוד טלפון - 052-7156981 פקס - 153-88556981 מייל - dn0527156981@gmail.com